

36. Országos Tudományos Diákköri Konferencia

Pécs, 2023. április 13-15. Természettudományi Kar

Testnevelés- és Sporttudományi Szekció

SÁRÁNSZKI LILI

**HAZÁNKBA ÉRKEZŐ KÜLFÖLDI GYÓGYTURISTÁK
FOGYASZTÁSI SZOKÁSAI ÉS AZ ÁLTALUK
GENERÁLT MAKROGAZDASÁGI HATÁSOK**

Témavezető: Dr. habil. Laczkó Tamás

egyetemi docens

Pécsi Tudományegyetem

Egészségtudományi Kar

Egészségbiztosítási Intézet

Egészségfejlesztési és Népegészségtani Tanszék

Tartalom

1. Bevezetés	3
2. Célkitűzés.....	4
3. Hipotézisek	4
4. Anyag és módszerek	4
5. Eredmények	7
<i>A hazánkba érkező külföldi gyógyturisták utazásainak jellemzői a 2017-2020-as időszakban</i>	
<i>Makrogazdasági hatások bemutatása a gyógyturizmus céljából hazánkba érkező külföldiek körében.....</i>	
<i>A hazánkba érkező gyógyturisták beutazását befolyásoló tényezők vizsgálata</i>	
6. Megbeszélés	17
7. Irodalomjegyzék	19

1. Bevezetés

A turizmus a globális gazdaság egyik meghatározó szektora. Növekvő tendenciája meghaladja a világ GDP-jének növekedési ütemét. Magyarország sem kivétel ez alól, jelentős bevétele származik az országnak a turizmusból. A Széchenyi-programok turizmusra irányuló támogatások adták meg a kiindulási alapot, ezen belül is egyre nagyobb hangsúlyt fektettek az egészségturizmus fejlesztésére. Magyarország kifejezetten gazdag a kiváló minőségű gyógyvizekben, így az erre alapozott gyógyturizmus nagyban hozzájárul az éves mutatókhoz. Hazánkban már több, mint 200 olyan település van, amelynek kínálatában szerepel a gyógy-, illetve klinikai kezelések, wellness szolgáltatások. Ezek között is a legkedveltebb úticélok Hévíz, Hajdúszoboszló és Bük települések. Egészségturizmus és gyógyturizmus között azt a fő különbséget állapíthatjuk meg, hogy míg egészségturizmusban részt vevők fő motivációja az egészségmegőrzés, addig a gyógyturizmusban részt vevők egészségügyi állapotukat kívánják javítani. A gyógyturisztikai tevékenységeket 3 csoportra osztja a szakirodalom: gyógykezeltetés, orvosi kezelések és szolgáltatások, fogászat. Mindhárom terület kiemelten fontos, valamint több esetben halaszthatatlan kezeléseket foglal magába, így kiemelkedően sokat köszönhet ennek az ágazatnak hazánk gazdasága. Hazánkban a legfontosabb turisztikai terméke az egészségturizmus, amit a számok is alátámasztanak. Magyarországon egészségturisztikai céllal érkező külföldiek a 2019-es adatok szerint 120 milliárd forinttal járultak hozzá a GDP-hez és 96 milliárd forinttal az adóbevételekhez. (1) A Turizmus Szatellit Számlák 2017-es adatai alapján a magyar turizmus nemzetgazdaságra kibocsátott hatása 6,5 %-ra emelkedett, ami multiplikátor hatással együtt 11%-os hozzájárulást jelent a GDP növekedéséhez. (2)

A 2019 végén Kínából elterjedő koronavírus járvány hamar világjárvánnyá nőtte ki magát. A járvány terjedésének lassítása érdekében a világ minden országa különböző korlátozásokat vezetett be. Ezen korlátozások a fizikai érintkezés redukálását célozta meg, amely következtében a turizmus szektor teljes mértékben leállt. A járvány következtében soha nem látott visszaesést produkált a szektor. Felbecsülhetetlen károkat okozott az élet minden területén, a turizmus és vendéglátás sem volt kivétel ez alól. A Turisztikai Világszervezet eleinte optimista becslése szerint a 2019-es évben 3-4%-os visszaesést jósolt a turizmus szektornak, később ennek dupláját vagy tripláját predesztinálták. (3) A nemzetközi turistaérkezések 70%-os visszaesést produkált a 2020-as év első nyolc hónapjában. 2020 januárja és augusztusa között több, mint 700 millióval kevesebb turistaérkezést jegyeztek, ami 730 millió dollár visszaesést jelent az idegenforgalomban világszinten. (4) A 2020-as kutatások

azt mutatják, hogy Magyarországon 2020 első negyedében a külföldiek 48%-kal kevesebb utazást tettek az előző évhez mérten, valamint 54 %-kal kevesebbet költöttek. Összesítve pedig 32%-os visszaesést becsülnek 2019-hez képest a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás bruttó hozzáadott értékében. (5)

2. Célkitűzés

Ezen tudományos munka elsődleges célja bemutatni, hogy miképpen alakult 2017-től 2020-ig, a COVID-19 világjárvány különböző szakaszaiban a gyógyturizmus helyzete hazánkban. Továbbá kutatásunkban megvizsgáljuk a külföldről érkező gyógyturisták fogyasztási szokásait, valamint kutatásunk további kiemelt célja megvizsgálni a külföldi turisták költségei generálta makrogazdasági hatásokat, input-output modell segítségével. Emellett szeretnénk feltérképezni, hogy mi(k) az(ok) a tényező(k), ami(k) a külföldieket Magyarországra csábítja a gyógyulás érdekében.

3. Hipotézisek

- I. Feltételezzük, hogy a külföldi „gyógyturisták” naponta átlagosan többet költenek, mint az összes külföldi turista Magyarországon 2019-ben.
- II. Feltételezzük, hogy a gyógyászati céllal érkezők száma 2020-ban több, mint 50%-kal esett vissza a 2019-es hasonló adatokhoz képest.
- III. Feltételezzük, hogy a külföldi gyógyturisták magyarországi kiadásai 2020-ban is, 30 milliárd forintot meghaladó mértékben járultak hozzá Magyarország GDP-jéhez.
- IV. Feltételezzük, hogy 2020-ban a külföldi gyógyturisták utazásai generálta közelítő GDP érték több, mint 50%-kal esett vissza a 2019 évihez képest.
- V. Feltételezzük, hogy a földrajzi távolság szignifikánsan befolyásolta a külföldi gyógyturisták ideutazását.

4. Anyag és módszerek

Kutatásunkban kvantitatív típusú másodelemzést végeztünk. A felhasznált adatokat a KSH által lekérdezett „A külföldiek magyarországi turisztikai és egyéb kiadásai” című kiadványból, valamint a KSH honlapján a Tájékoztatási Adatbázisban megtalálható „ágazati gazdaságstatisztikákban” a „turisztikai kereslet” címen elérhető adatokból származtattuk. A beválasztás kritériuma volt, hogy azon külföldi egyének adatai kerültek be a mintaelemszámba, akik gyógykezelés, fogászati kezelés, orvosi beavatkozás vagy egészségügyi ellátás céljából érkeztek Magyarországra. A mintánkba a 2017-2020 közötti évek adatai kerültek be, így az

elemszám 6011 fő volt. Az I. táblázat szemlélteti a mintánk elemszámát éves bontásban. Leíró statisztikával vizsgáltuk a gyógyturisztikai céllal hazánkba érkező külföldiek fogyasztási szokásait és jellemzőit. Dinamikus viszonyszámok alkalmazásával mutatjuk be a megoszlási és időbeli különbségeket. A dolgozatunkban megjelenő általunk számított viszonyszám (átlagos napi költség) esetében meghatároztuk az adott értékekhez tartozó megbízhatósági tartományokat, amelyeket az elemszám és az adott mutató kumulált értékének felhasználásával tettünk meg. Pearson korrelációs vizsgálattal elemeztük a küldőországokra jellemző demográfiai, földrajzi, társadalmi és gazdasági tényezők hogyan befolyásolják azt, hogy mely országokból érkeznek hozzánk gyógyulási céllal. A szignifikancia szint $p < 0,05$ volt. Az elemzésbe bevont függő és független változókat a II. és III. táblázat szemlélteti.

	Mutatók				
	Minta elemszáma (db)				
	Fő motiváció (új csoportosítás) 2018-tól				
Időszak	Mindösszesen Fő motiváció (új csoportosítás) 2018-tól	Egészségügyi ellátás	Gyógykezeltetés	Orvosi kezelések és szolgáltatások (plasztikai beavatkozások és egyéb orvosi beavatkozások együttesen)	Fogászat
2017. év	48109	1737	797	219	721
2018. év	44249	1835	814	261	760
2019. év	45592	2012	1075	165	772
2020. év	38050	427	190	58	179

I.táblázat: Az elvégzett kutatás minta elemszáma (db) (KSH, saját szerkesztés)

Független változók				
gazdasági tényezők	társadalmi és tudományos tényezők	demográfiai és migrációs tényezők	az egészségügyi rendszer mutatói	földrajzi tényező
GDP	HDI mutató (Társadalmi Jóllét Index)	lakosság száma	egy főre jutó egészségügyi kiadások mértéke	az adott ország földrajzi távolsága Magyarországtól
az adott országból hazánkba érkező külföldi tőke befektetésének mértéke	az adott országból hazánkba érkező külföldi egyetemisták száma	az adott országból hazánkba bevándorlók száma	az egészségügyi rendszer árszínvonala	
az adott országból hazánkba érkező kereskedelem nagyságrendje	az adott országgal kialakított tudományos együttműködések száma	az adott országba hazánkba elvándorlók száma		
az adott országból hazánkba érkező turisták száma				

II. táblázat: A korrelációs analízis független változói (ÁKM, saját szerkesztés)

Függő változók	Általunk kialakított függő változók
tartózkodás hossza	átlagos tartózkodás
utazások száma	átlagos költség
utazás során elköltött összegek nagysága	
utazáshoz kapcsolódó kiadások generálta hozzáadott érték nagysága	
GDP hozzájárulás mértéke	
költségvetésbe befolyó adók összege	

III. táblázat: A korrelációs analízis függő változói (ÁKM, saját szerkesztés)

A KSH által becsült Ágazati Kapcsolatok Mérlegének segítségével vizsgáljuk a külföldi vendégek kiadásával okozott makrogazdasági hatásokat, amelynek számszerűsítését az input-output modell segítségével hajtottunk végre.

A külföldi gyógyturisták közvetlen gazdasági hatásainak összegzése után ebből kivonásra kerül az ÁKM (Ágazati Kapcsolatok Mérlege) által megállapított elemzésben részt vevő ágazatok importtartalma. Így a hazai kibocsátás összegét kapjuk, amit tovább szorozva az ÁKM által számszerűsített multiplikátorral megkapjuk a teljes hazai kibocsátás összegét. Szintén az ÁKM által meghatározott „kulcs” értékkel kiszámítjuk a generált hozzáadott érték összesített nagyságát. Mindeközben a generált összes adót is kiszámítjuk a termékadókból, személyi jövedelemadóból, közterhekből, ÁFA bevételből és IFA (Idegenforgalmi Adó) értékéből. Ha összegzésre kerül a generált hozzáadott érték, valamint a generált termékadók összege, úgy kaphatjuk meg a GDP hozzájárulás mértékét, amely a gyógyturizmus hazánkra gyakorolt gazdasági hatását mutatja be.

A külföldi gyógyturisták utazásai és igénybe vett szolgáltatásai alapján az input-output vizsgálatba bevont ágazatok a következők voltak:

- Humán egészségügyi ellátás
- Sport-, szórakoztató- és szabadidős tevékenység,
- Szálláshely; vendéglátás,
- Élelmiszer, ital és dohány
- Szárazföldi, csővezetéses szállítás
- Könnyűipar.

5. Eredmények

5.1. A hazánkba érkező külföldi gyógyturisták utazásainak jellemzői a 2017-2020-as időszakban

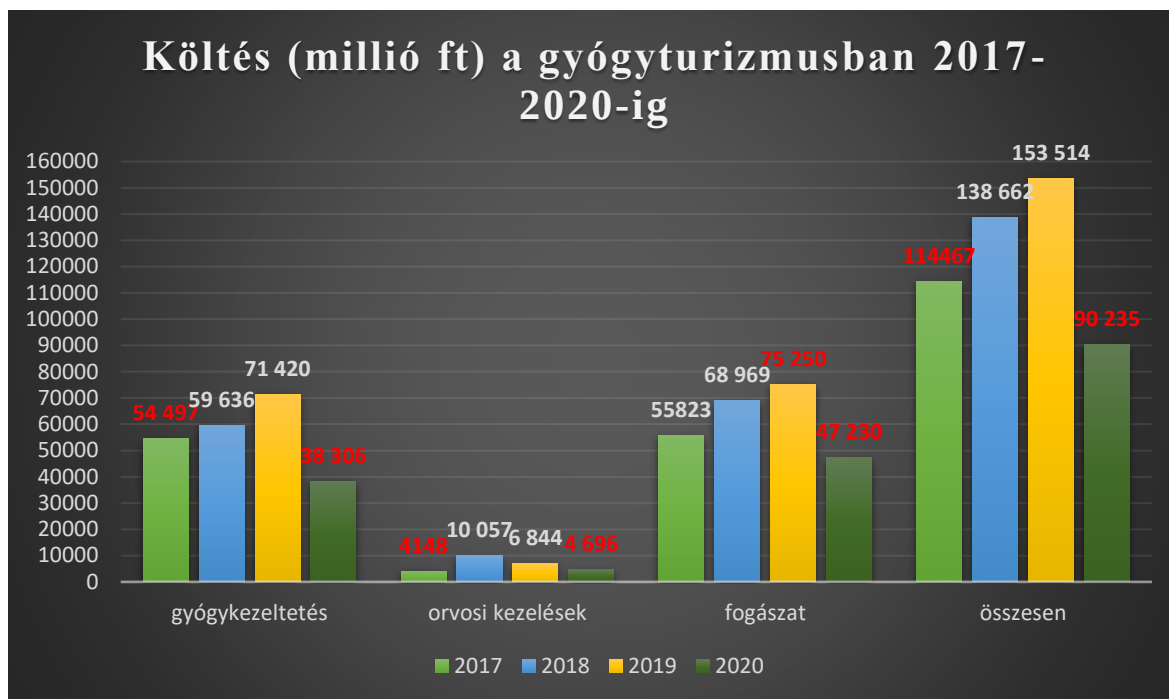
Megvizsgálva a 2017-2020 közötti időszakban a hazánkba érkező gyógyturisták számának alakulását megfigyelhető, hogy a 2017-es évhez képest növekvő tendencia figyelhető meg a beutazók számát tekintve egészen 2019-ig. 2019-ben 2017-hez mérten 900 ezerrel több utazást lehetett datálni, vagyis 156 %-os emelkedés fedezhető fel, addig 2020-ban ez az arány 76%-ára csökkent vissza. 2020-ban 2019-hez képest azonban drasztikus mértékben csökkent az utazások száma, ugyanis több, mint a felére esett vissza (48,7%-ra).

Külföldi gyógyturisták utazásainak (1000 fő) alakulása a gyógyturizmusban 2017-2020-ig				
Év	beutazók száma (1000 fő)	bázisviszonyszám 2017-hez mérten (%)	változás mértéke 2017-hez képest (1000 fő)	lácviszonyszám (%)
2017	1 617	100,0%	0	
2018	1 844	114,0%	227	114,0%
2019	2 528	156,3%	911	137,1%
2020	1 232	76,2%	-385	48,7%

IV. táblázat Külföldi gyógyturisták utazásainak alakulása (1000 fő) a gyógyturizmusban 2017-2020-ig (KSH, saját szerkesztés)

További tényezőket is fontos megvizsgálni annak érdekében, hogy pontos képet kapjunk a gyógyturizmus hazánkra gyakorolt makrogazdasági hatásairól. Először a költség viszonylatában mutatjuk be a 2017-2020-ig terjedő időszakot.

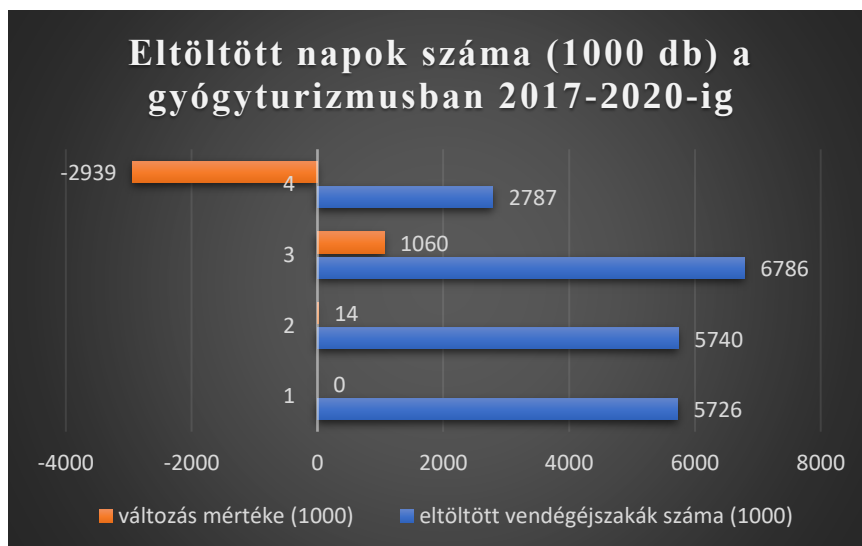
A 2. ábra a külföldi gyógyturisták hazánkban elköltött összegének megoszlását mutatja 2017 és 2020 között. Látható, hogy a gyógykezelések tekintetében a legnagyobb visszaesés a 2019 és a 2020-as év között mutatkozott, még 2019-ben több, mint 70 milliárd forintot költöttek hazánkban a külföldi gyógyturisták erre a célra, addig a 2020-as évben csak 38 milliárd forintot. Több, mint 33 milliárd forinttal esett vissza hazánk bevétele a gyógykezelések kapcsán a COVID-19 járvány okán. Az orvosi kezelésekre a legnagyobb összeget 2018-ban költötték, ehhez képest a 2020-as évben több, mint felére csökkent a költség összege. A fogászati beavatkozásoknál a vizsgált időszakban a 2019-es évben több, mint 75 milliárd forintot költöttek a külföldiek hazánkban, 2020-ban csupán valamivel többet, mint 47 milliárd forintot. Több, mint 28 milliárd forinttal kevesebb bevétele származott országunknak. Elmondható, hogy COVID-19 világjárványnak köszönhetően drasztikus kevesebbet költöttek egészségügyi ellátásokra a hazánkba érkező külföldi gyógyturisták.



2. ábra Költség (millió Ft) az egészségügyi ellátásban 2017-2020 (KSH, saját szerkesztés)

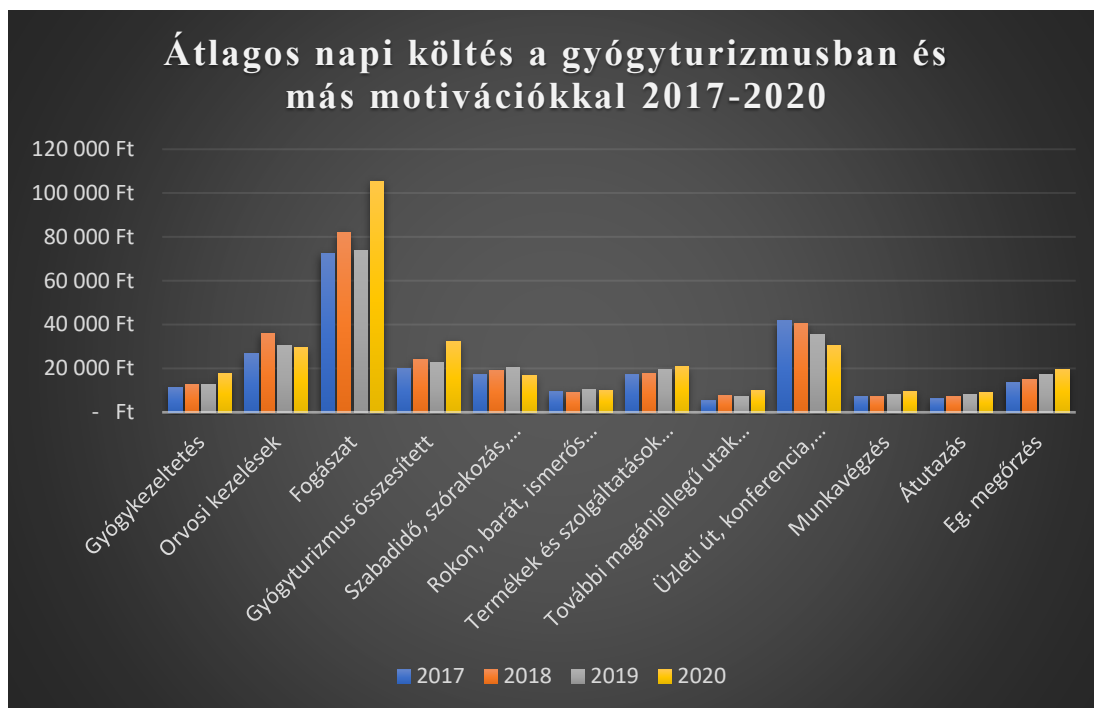
Következőként a külföldi gyógyturisták hazánkban eltöltött napjait szeretnénk részletesen bemutatni.

Az eltöltött napok száma 2017-ben 5,7 millió volt, ami 2019-re 1 millióval növekedett. A visszaesés 2020-ban a 2017-es évhez képest kevesebb, mint felére lecsökkent, 2,7 millióra. Az átlagos tartózkodási idő 2017-ben 3,54 nap. A legtöbb átlagos tartózkodási idő a gyógykezelésekre jellemző, ugyanis 2017-ben 5,33 nap volt. Minden évben csökkent ez a arány, 2018-ban már csak 4,74 nap volt, míg 2019-ben 3,55, 2020-ra pedig 3,29 nap volt az átlagos tartózkodási nap. Amit fontos kiemelni, hogy az orvosi kezelések szektorában csökkenés helyett növekvés volt jellemző: 2017-ben 1,11 nap volt a tartózkodás átlagos értéke 1 főre. Ez 2020-ra 1,44 lett. Mindeközben 2018-ban és 2019-ben is voltak gyarapodások, viszont a 2017-es évet, mint bázist tekintjük, akkor ahhoz képest növekvő tendencia figyelhető meg 2020-ban.



3. ábra *Eltöltött napok száma (1000 db) a gyógyturizmusban 2017-2020-ig (KSH, saját szerkesztés)*

Az átlagos tartózkodás mellett a napi átlagos költséget is részletezni kívánjuk, mivel ezen mutatókból tudunk következtetéseket levonni a makrogazdasági hatásokat illetően, amelyet a következő alfejezetben elemzünk részletesebben. Az átlagos napi költség értéke 2017-ben 19.991 Ft volt, amely minden évben növekedett. Szektorokra bontva is nyomon követhető az átlagos napi költsége a hazánkba érkező gyógyturistáknak. A fogászat összegei: 2017-ben 72.497 Ft volt egy főre jutó, napi átlagos költség, míg 2020-ban már 105.436 Ft volt, azaz 145%-os emelkedés fedezhető fel, ami növekedés messze meghaladja az infláció mértékét is. Mindemelett az orvosi kezelésekre 2020-ban 29 559 forintos átlagos napi költség volt a jellemző. Ezen érték a gyógykezeléseknél pedig 17 570 forintnál mozgott.



4. ábra Átlagos napi költség (Ft) a gyógyturizmusban, illetve más motivációjú utazásoknál 2017-2020-ig (KSH, saját szerkesztés)

5.2. Makrogazdasági hatások bemutatása a gyógyturizmus céljából hazánkba érkező külföldiek körében

A gyógyturisztikai céllal hazánkba érkező külföldiek kiadásai jelentős makrogazdasági hatásokat eredményeztek, mindezt input-output modell segítségével elemeztük.

Látható az V. táblázatban, hogy 2017-ben a közvetlen kiadások összege 92 milliárd forint volt, a generált hozzáadott érték pedig 62 milliárd, ami gyakorlatilag a kiadások 57%-a. A generált adóhatás 49 milliárd forint volt, míg a generált közelítő GDP értéke pedig 68 milliárdos értékkel jelenik meg. Mint az eddigi elemzéseink nagy részénél, ennél az aspektusnál is 2019-ig folyamatos növekedés volt jellemző. 2018-ra a közvetlen kiadások értéke már meghaladta a 111 milliárd forintot is, a teljes hazai kibocsátás 150 milliárd felé emelkedett. Mindennek a tevékenységnek a generált adóhatása 60 milliárd forint volt, így összességében 75 milliárdos generált hozzáadott értéket tartunk számon. Ez 18%-os emelkedés, amely a GDP értékét is 82 milliárd forintra növelte. A 2019-es évben a generált GDP értéke meghaladta a 85 milliárd forintot. Az előző évhez képest ugyan nem jelentősen, csupán 4 %-kal emelkedett az összeg. Mindez abból állt össze, hogy a közvetlen kiadások is nőttek 123 milliárd forintra, a generált adóhatás pedig 66 milliárdra emelkedett. Teljes hazai kibocsátás az előző évhez mérten 8%-kal emelkedett 170 milliárd forintra, a generált hozzáadott érték 78 milliárdra kúszott fel. Azonban a 2020-as év komoly változásokat hozott minden adat tekintetében. A közvetlen kiadások

majdnem az előző évhez mért felére csökkent (71 milliárdra). Ennek okán a teljes hazai kibocsátás 105 milliárd forintra csökkent, ami még a 2017-es évi adathoz (132 milliárd) képest is 21%-kal kevesebb. Generált hozzáadott érték 50 milliárdra csökkent, így a generált közelítő GDP értéke is csökkent, ezáltal 13 milliárd forinttal kevesebbel járult hozzá az ország gazdaságához.

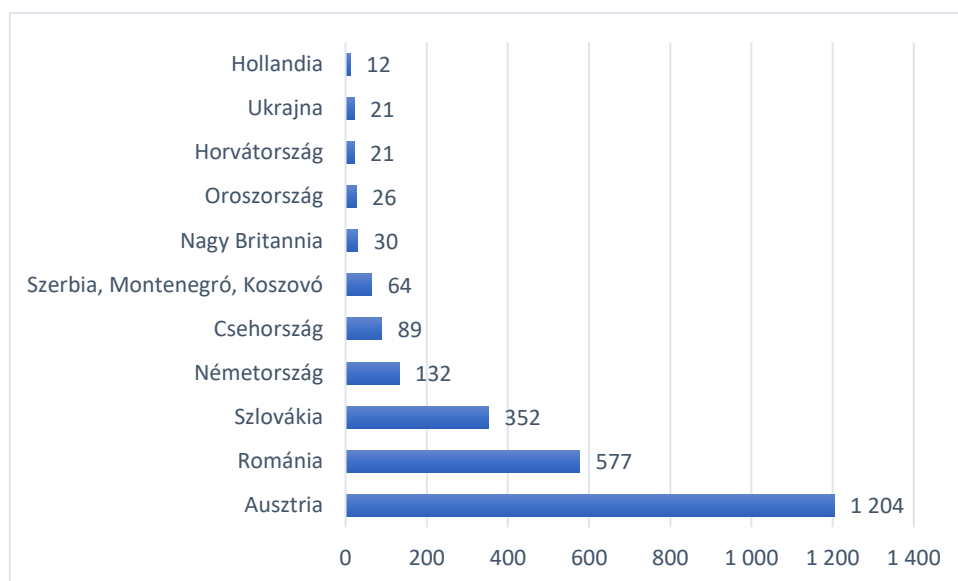
Összesített (gyógykezelés, fogászat, orvosi kezelések)	Közvetlen kiadások (millió Ft.)	Teljes hazai kibocsátás (millió Ft.)	Generált hozzáadott érték (millió Ft.)	Generált közelítő GDP (millió Ft.)	Generált adóhatás (millió Ft.)
2017	92 681	132 775	62 820	68 452	49 423
2018	111 412	158 348	75 503	82 190	60 352
2019	123 605	170 559	78 874	85 694	66 341
2020	71 716	105 282	50 505	55 124	43 290

*V. táblázat A gyógyturizmus által generált gazdasági hatások Magyarországon 2017-2020-ig
(KSH, saját szerkesztés)*

5.3. A hazánkba érkező gyógyturisták beutazását befolyásoló tényezők vizsgálata

A kutatásunk további célja volt megvizsgálni, hogy milyen makro tényezők befolyásolhatják azt, hogy melyik országból érkeznek hazánkba gyógyturisztikai céllal a külföldi turisták. Az elemzésünk az utolsó „békeévre”, a 2019-re koncentrál, amikor a legkedvezőbb mutatók voltak jellemzők a hazánkba beutazó gyógyturizmusra. Az elemzés földrajzi kiterjesztését célszerű volt csak Európára vonatkoztatni, mivel a KSH adatfelvétele alapján 2019-ben hazánkba érkező gyógyturisták 99,8%-a európai országból utazott Magyarországra.

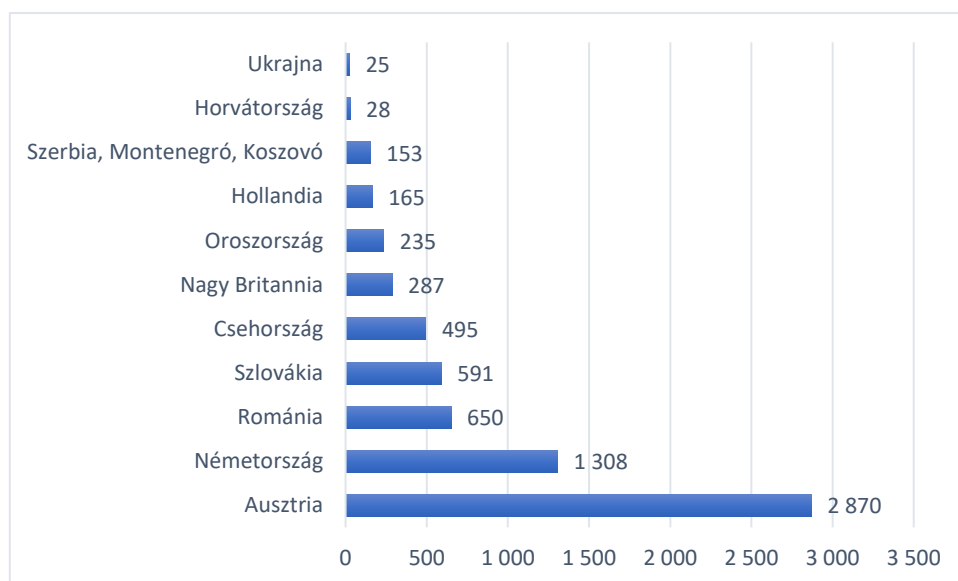
A 6. ábrán látható, hogy mely országokból érkeztek jelentősebb számban hazánkba a gyógyturisták. Megjegyzendő, hogy a KSH adatai csak azokra az országokra adott becslést az érkezők számára vonatkozóan, ahol elegendő mennyiségű alapadat állt rendelkezésükre. Így több olyan ország nincs feltüntetve az ábrán, ahonnan ugyan kisebb számban, de érkeztek még gyógyturisták.



6. ábra Magyarországra érkező gyógyturisták száma országok szerint 2019-ben (ezer fő).
Forrás: KSH, saját szerkesztés

A hazánkba érkező gyógyturisták országonkénti megoszlását vizsgálva látható, hogy a legnagyobb számban a szomszédos országokból, főként Ausztriából, Szlovákiából és Romániából, illetve ezek mellett Németországból és Csehországból érkeznek a gyógyulni vágyó utazók. Ezen kívül fontos küldőországok közé tartozik még Szerbia, Nagy Britannia, valamint Oroszország is.

Ha a külföldi gyógyturisták által hazánkban eltöltött napok számát vizsgáljuk, akkor különböző sorrendet tapasztalhatunk a küldőországok fontossági sorrendjében, a turisták számához képest. A 7. számú ábrán látható, hogy a német, brit és orosz vendégek által Magyarországon töltött napok száma jelentősen nagyobb részarányt képvisel, mint a vendégek közötti súlyarányuk. A szomszédos országokból érkezők egyértelműen rövidebb ideig maradnak átlagosan hazánkban, mint az előbb említett három országból érkező vendégek. Ezzel magyarázható, hogy a létszamarányukhoz képest kisebb arányt képviselnek a szomszédos országok az eltöltött napok számának küldőországonkénti megoszlásában, illetve sorrendjében. Szükséges megjegyezni, hogy az eltöltött napok számának többsége továbbra is a hazánkkal határos országokból érkezőkhöz kötődik.



7. ábra Magyarországra érkező gyógyturisták által eltöltött napok száma országok szerint 2019-ben (ezer nap) Forrás: KSH, saját szerkesztés

A VI. számú táblázat eredményeit vizsgálva elmondható, hogy a hazánkba érkező gyógyturisták számának küldőországokénti megoszlásával, csak egyetlen tényező mutatott szignifikáns összefüggést, mégpedig a turisztikai érkezések országokénti megoszlása. Az eredmények alapján látható, hogy a két tényező között közepes erősségű szignifikáns kapcsolat mutatkozik, amely azt jelenti, hogy hazánk legjelentősebb turisztikai küldőországaiból érkeznek a gyógyturisták is a legnagyobb számban. A várakozásainkhoz képest sem a földrajzi távolság, sem a gazdasági fejlettség, sem a gazdasági-kulturális kapcsolatok nincsenek szignifikáns kapcsolatban a hazánkba érkező gyógyturisták számának országokénti megoszlásával. Másik alapváltozónkról - a gyógyturisták által hazánkban eltöltött napok számáról - elmondható, hogy a Pearson-féle korrelációs vizsgálat eredménye szerint a vizsgált 13 tényező közül 6 aspektusnál szignifikáns kapcsolat van. A VI. számú táblázatban látható, hogy a külföldi gyógyturisták által eltöltött napok számának országokénti megoszlása szignifikáns kapcsolatban van a kereskedelmi, tőkebefektetési, tudományos és turisztikai kapcsolatok alakulásával ($p < 0,05$). Ezek mellett befolyásoló tényező még az adott küldőországokra jellemző egészségügyi kiadások nagysága ($p < 0,05$). Az eredmények alapján elmondható, hogy azoknak az országoknak az utazói töltenek több napot gyógyulási szándékkal hazánkban, amelyekkel Magyarország kereskedelmi, gazdasági, tudományos (kutatói együttműködések, illetve a hazánkba érkező egyetemisták száma is) és turisztikai kapcsolatban van. A tényezők közötti pozitív irányú, közepes erősségű szignifikáns kapcsolat azt jelzi, hogy a legtöbb gyógyturisztikai célú napot Magyarország legfontosabb kereskedelmi, tőkepiaci,

turisztikai és tudományos partnerországaiból érkező utazók töltik hazánkban. Ezek mellett elmondható, még hogy azokból az európai országokból töltenek hosszabb időt hazánkban gyógyturisztikai céllal, amelyekben az átlagosnál többet költenek az egyének az egészségügyi kiadásaira. Az egészségügyi kiadások nagyságrendje egyfelől jelezheti az adott ország egészségügyi rendszerének árszínvonalát, valamint azt, hogy több nem közfinanszírozott szolgáltatást is igénybe vesznek az állampolgárok. Az eltöltött napok és az egy főre jutó átlagos egészségügyi kiadások között szintén közepes erősségű szignifikáns kapcsolat található a korrelációs analízis alapján ($p=0,041$).

Tényező	Korreláció	A gyógyturisták száma	Az eltöltött napok száma
Földrajzi távolság hazánktól (km)	Pearson Correlation	-0,131	-0,140
	Sig. (2-tailed)	0,407	0,378
	N	42	42
GDP	Pearson Correlation	0,031	0,222
	Sig. (2-tailed)	0,844	0,158
	N	42	42
Adott országból hazánkba érkező kereskedelem nagyságrendje	Pearson Correlation	0,231	,505**
	Sig. (2-tailed)	0,141	0,001
	N	42	42
Adott országból hazánkba érkező külföldi tőke befektetésének mértéke	Pearson Correlation	0,251	,411**
	Sig. (2-tailed)	0,113	0,008
	N	41	41
Lakosság	Pearson Correlation	-0,025	0,109
	Sig. (2-tailed)	0,874	0,493

	N	42	42
Adott országgal kialakított tudományos együttműködések száma	Pearson Correlation	0,188	,323*
	Sig. (2-tailed)	0,239	0,039
	N	41	41
Adott országból hazánkba érkező turisták száma (távolság és méret hatások csak	Pearson Correlation	,513**	,526**
	Sig. (2-tailed)	0,001	0,000
	N	42	42
Adott országból hazánkba érkező külföldi egyetemisták száma	Pearson Correlation	0,146	,332*
	Sig. (2-tailed)	0,363	0,034
	N	41	41
HDI, Társadalmi Jóllét Inde	Pearson Correlation	0,140	0,199
	Sig. (2-tailed)	0,388	0,218
	N	40	40
OECD egészségügyi rendszer árszínvonala	Pearson Correlation	0,111	0,123
	Sig. (2-tailed)	0,485	0,438
	N	42	42
OECD egészségügyi kiadás/fő	Pearson Correlation	0,224	,305*
	Sig. (2-tailed)	0,154	0,050
	N	42	42
Adott országból hazánkba	Pearson Correlation	-0,064	-0,085
	Sig. (2-tailed)	0,704	0,612

bevándorlók száma	N	38	38
Adott országba hazánkba elvándorlók száma	Pearson Correlation	-0,128	-0,187
	Sig. (2-tailed)	0,613	0,459
	N	18	18

VI. táblázat: A hazánkba érkező gyógyturisták számát és az általuk eltöltött napok számát befolyásoló tényezők alakulása. Forrás: saját szerkesztés

6. Megbeszélés

A kutatásunkban bemutattuk a gyógyturisztikai céllal hazánkba utazó külföldiek fogyasztási szokásait, elemeztük a beutazók számát, azok eltöltött napjait, valamint a hazánkban a gyógyturisták által elköltött javak mértékét, ezenkívül a COVID19 világjárvány hatásait térképeztük fel. Kíváncsiak voltunk a külföldi gyógyturisták költségei generálta makrogazdasági hatásokat, valamint azon befolyásoló tényezőket vizsgáltuk meg, melyek a hazánkba való beutazásra gyakorolnak hatást.

2020 márciusától veszélyhelyzetet rendelt el Magyarország kormánya, ennek következményeként átszerveződött a turizmus rendszere. A külföldiek beutazása drasztikusan csökkent az akkori hatályos jogszabályok okán. 2020 utolsó negyedében a hazánkba beutazó külföldi látogatások száma 46%-kal csökkent a 2019-es adatokhoz képest. A belföldi turizmus valamelyest tudta kompenzálni a külföldi kiesést, egészen 2020 őszéig. A 2019-es adatokhoz mérten 99%-ban egyezett meg a belföldiek eltöltött vendégéjszakájának száma. Majd az őszi korlátozások bejelentése után a belföldi turizmus is csökkenő tendenciát mutatott, ugyanis a 2019. évi adatok 78%-át érte el a belföldi vendégéjszakák száma 2020-ban. (6)

A Magyar Turisztikai Ügynökség (MTÜ) havi riportokat készít minden évben megadott térségekre vonatkozóan. 2021 augusztusában 75 915 vendég látogatta a Bükk-Sárvár térséget, akik 267 457 vendégéjszakát töltöttek el. 2019 augusztusához mérten a vendégek száma 19%-kal növekedett, a vendégéjszakák száma pedig 32%-kal. A vendégek 37%-a volt csupán külföldi, 63%-a belföldi, így elmondható, hogy a belföldi turizmus ezen térségben 2021-ben is dominánsabb volt. A 2022 augusztusi adatok jelenleg a legfrissebbek, ekkor a Bük-Sárvár térségben 74 415 odautazót regisztráltak, akik 229 467 vendégéjszakát töltöttek el a turisztikai térségben. Ezen adatok 2021-hez képest a vendégek számát tekintve 4%-os növekedésről

számolnak be, azonban a vendégéjszakák száma 9%-kal csökkent. A belföldiek aránya 2022-ben már 55% volt, a külföldi 45%. Elmondható, hogy egyre közelebb érnek a külföldi-belföldi arányok egymáshoz. (7)

Nemzetközi helyzetre kitekintve az állapíthatjuk meg, hogy a COVID19 világjárvány globális hatásai mindenhol más nehézségeket okoztak. 2020-ban a globális wellness-gazdaság 4,4 billió dollár értéket mutatott a 2019-es 4,9 billió dollárhoz képest, ez 11%-os visszaesést jelent. Azonban fényes jövőt prognosztizálnak a wellness piacának, 2025-ig évente 10%-os növekedést mutatnak az előrejelzések.

A gyógyturizmus adatait tekintve 2017 és 2019 között 6,8%-os évi emelkedés volt jellemző (56 milliárd dollárról 64 milliárd dollárra), majd a járvány által sújtott bevételek 39%-kal estek vissza 2020-ban (39 milliárd dollárra). Azonban az előrejelzések 18%-os évi növekedéseket mutatnak, valamint több, mint 140 új projekt várható ezen a területen. (6)

Fontos kiemelni az USA egészségügyi rendszerét, ugyanis a gyógyturizmusuk minden szempontból kiemelkedő színvonalat képvisel az európaihoz viszonyítva. Az utazások a legmagasabb fizetési hajlandóságú körökből indulnak. 2021 januárjában 87%-kal csökkent a nemzetközi utazások száma 2020 januárhoz képest. Az összes gyógyturisztikai költség 2021-ben 79%-kal csökkent 2019-hez képest. Ebből jól lekövethető, hogy gyakorlatilag az Egyesült Államokban is hasonló mértékű visszaesések voltak tapasztalhatók, mint hazánkban. Az USA elnöke reformot vezetett be az egészségügy érdekében, új innovatív fejlesztéseket és beruházásokat hoztak létre a fellendítés és a magasabb színvonalú ellátások biztosítása érdekében. (7)

7. Irodalomjegyzék

1. **Laczkó T.** (2021). Magyarországra érkező külföldi egészségturisták nemzetgazdasági hatásai 2019-ben. *Modern Geográfia* Vol 16. 2021.02.17. [Hivatkozva: 2021.12.10.] http://www.moderngeografia.eu/wp-content/uploads/2021/02/2021_I_01_laczko_valter-1.pdf
2. (4.5.27. Turizmus Szatellit Számlák TSzSz 2004-
https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_oge001.html)
3. **Raffay Z.** (2020). A COVID járvány hatása a turisták fogyasztói magatartásának változására. *Marketing a digitalizáció korában*. Széchenyi István Egyetem Győr [Hivatkozva: 2022.09.29.] [A COVID-19 járvány hatása a turisták fogyasztói magatartására \(pte.hu\)](#)
4. **Kovács J.** (2021). A turisztikai magatartás a COVID19 járvány hatására Kárpátalja lakossága körében. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földtudományi és Turizmus Tanszék [Hivatkozva:2022. 09. 29.] [Kovács,2021\[9572\].pdf](#)
5. (Helyzetkép a turizmus, vendéglátáságazatról, 2020, KSH
https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/jeltur/2020/helyzetkep_turizmus_2020.pdf
6. **Veitné Molnár A., Renzt T.** (2022):A turisztikai kínálat átrendeződése, új alternatívák előtérbe kerülése a koronavírus által kialakult helyzet hatására. *Turizmusbiztonság, járvány, geopolitika*. [Hivatkozva:2022.09.29.]
http://real.mtak.hu/146349/1/Turizmusbiztonsag_jarvany_geopolitika_2022.pdf#page=141
7. **MTÜ** (2022): Turisztikai térségek forgalma [Hivatkozva: 2022. 09. 29.]
https://mtu.gov.hu/documents/prod/Turisztikai-tersegek-augusztusi-vendegforgalma_1.pdf
https://mtu.gov.hu/documents/prod/Turisztikai-tersegek-vendegforgalma_2022-augusztus.pdf
8. **Global Wellness Institue** (2021): Kutatási jelentés- A globális wellness-gazdaság: a Covidon túlra nézve
9. **Irving S., Elizabeth Z., Tricia J.** (2021): Kitekintés: COVID 19-sokkok és piaci dinamika az amerikai gyógyturizmusban